

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1893-ik évi május 17-ikén.

Elnök: Szily Kálmán.

Jegyző: Csopey László.

Jelen vannak: Hőgyes E. alelnök, Csapodi I., Czögler A., Entz G., Fröhlich I., Hossay L., Konkoly M., Mágócsy-Dietz S., Staub M., Szabó J., Thanoffer L. és Wartha V. választmányi tagok; Heller Ágost könyvtárnok, Lengyel Béla első-, Paszlavszky J. másodtitkár és Lengyel István pénztárnok.

Lengyel Béla elsőtitkár felolvassa a pénztárvizsgáló-bizottság jelentését, a mely szerint május 15-ikén tisztében eljár és mindent rendben talált. — Örvendetes tudomásul vétetik s a pénztárvizsgálóknak köszönetet szavaztatik.

A titkár előterjeszti a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1893 május hó 12-ikéről 18,900. sz. a. kelt leiratát, melyben jóváhagyja az 1892. évi országos segély hováfordítása ügyében felterjesztett számadásokat. — Tudomásul vétetik.

A titkár előterjeszti Budapest fő- és székváros tanácsának leiratát, a melyben értesíti a Társulatot, hogy a m. kir. belügy-miniszter a közgyűléstől módosított alapszabályokat 1893 április 25-ikén 33,320. sz. alatt a jóváhagyó záradékkal ellátta. — A jóváhagyott alapszabályok ki fognak nyomtatni s a jövőre nézve ahhoz tartásul szolgálni.

A titkár előterjeszti, hogy az országos segélyből hirdetett fizikai-meteorológiai nyílt pályázatra április 30-ikáig összesen négy ajánlat érkezett; a titkárság a beérkezett ajánlatokat véleményadás végett áttette a fizikai bizottsághoz, mely a következő jelentést terjeszti a választmány elé:

Jelentés a fizikai-meteorológiai nyílt pályázatról.

Beérkezett négy ajánkozás meteorológiai tárgyú munkákra.

A négy ajánkozás a következő tárgyakra vonatkozik.

I. Hegyfok y Kabos, turkevei plebános »A barométer és az eső« czímen óhajta egy 3—4 ívre terjedő monografiát megírni, melyben a légnyomás és a ciklonok között tapasztalható kapcsolatot külföldi meteorológusok nyomán kívánja fejtegetni és az esőmenységnek a légnyomás menététől való függését akarja megvizsgálni. Írói tiszteletdíj fejében 100 frtot kér. A dolgozat impurumban kész és 1893 végeig benyújtható.

II. A második számú tervezet szerzője Héjas Endre, meteorológiai intézeti kalkulátor, ki a hazánkban 1871-től 1893-ig történt zivatar-megfigyeléseket akarja fel dolgozni, azonkívül a zivataroknak egyrészt az egyes meteorológiai elemekkel, másrészt Európa egyéb részein észlelt időjárás típusokkal való kapcsolatát kívánja megállapítani. A munka 10—15 ívre terjedne és 1895 végeig elkészülne. Az ajánlkozó 500 forint pályadíjra tart számot.

III. A harmadik számú ajánlkozást Róna Zsigmond, meteorológiai intézeti assistens nyújtja be, ki »Magyarország légnyomás viszonyai« czímű dolgozatot kíván készíteni, melyben 1. az 1871-től 1890-ig tartó időszakban a meteorológiai megfigyelő hálózatban történt észlelések alapján a légnyomás elosztását, évi időszakát, ingadozását és változékonyságát, 2. önjelző műszerek nyomán a légnyomás valódi menétét és esetleg létező napi időszakát szándékozik megvizsgálni. A munka 5 ívre terjedne és 1894 végéig készülne el. A szokásos írói tiszteletdíjra tart számot.

IV. A negyedik számú ajánlat tevője »a helyi időjárás különös tekintettel a meteorológiai készülékek pontos kezelésére« czímű dolgozatot akar készíteni, mely mintegy 8 ívre terjedne és négy hónap alatt elkészülne. Díjazását szerző a Társulatra bízná.

Alulírottak a benyújtott ajánlatokat átvizsgálva, véleményöket a következőkben formulázzák:

A benyújtott ajánlatok minden esetre között legértékesebb a II. számú, mely az 1871-től 1893-ig hazánkban történt zivatar-megfigyeléseket akarja feldolgozni. Az ajánlattevő a meteorológiai intézet tisztviselője, és mint ilyennek módjában van az intézetben őrzött megfigyelési anyagot felhasználni. Tervezetéből meglátszik, hogy a kitűzött feladat természetével teljesen tisztában van. Nem hallgathatjuk ugyan el, hogy a rendelkezésre álló anyag, mely hazánk nagy területén elszórt csekély számú állomás nagyon is ritkás hálózatában történt észlelésekre támaszkodik, alig alkalmas, hogy azok alapján a zivatarokról kimerítő statisztikát lehessen adni. Tekintetbe véve azonban, hogy jobbnak hiányában a tökéletlenebb eredmény is becses, a tervezetben ígért vizsgálatot igen értékes előzetes munkának tartjuk ama fontos klimatografiai feladat megoldására. Nézetünk szerint szerző azonban fel volna szólítandó, hogy a rendelkezésre álló adatokat lehetőség szerint másokkal is egészítse ki, esetleg a biztosító társulatoktól szerezze meg, a zivatarokozta károkkra vonatkozó kárterítési kimutatások alapján.

Másodsorban ajánljuk Róna Zsigmond ajánlatát a tekintetes választmány figyelmébe, a ki Hann »Die Vertheilung des Luftdruckes in Mittel- und Südeuropa« című jeles művét hazánkra nézve újabb és megbízhatóbb eredményeivel fogja ki egészíteni.

Harmadik helyen Hegyfokya Kabos ajánlatát is figyelemre méltónak ítéljük, noha észlelései csekély számú állomásra vonatkoznak; a hol tudniillik ő maga huzamosabb ideig észlelt. Minthogy a tervezett mű azonban csak 3—4 ívre terjedne, és szerzőnek hasonló irányú, a Társulattól elfogadott műve jelenleg sajtó alatt van, úgy vélekedünk, hogy a tervezett értekezés az említett nagobbikhoz csatoltassék és vele együtt adassék ki.

A mi a IV. számú ajánlatot illeti, alulírottak a benyújtott tervezetből a megírandó műnek értékére nézve maguknak véleményt nem alkothattak. A tervezetnek egynéhány pontja nagyon határozatlan alakú; »a különféle higrométerek adatainak egymással és egyi úton való összehasonlítása« című fejezetről épen nem lehet tudni, mit akar szerző benne kifejtetni. Minthogy e szerint a benyújtott tervezet alapján magunknak a készítenő műről véleményt nem alkotha-

tunk, az ajánlattevő megbízatását nem javasolhatjuk. Ha azonban az ajánlattevő művét elkészíti és a Társulathoz benyújtja, talán módot lehet majd találni, hogy a mű — feltéve, hogy a bírálatot kiállja — mégis megjelenheték.

Budapest, 1893 május 6-ikán.

HELLER ÁGOST

KONKOLY MIKLÓS SCHULLER ALAJOS
FRÖHLICH IZIDOR CZÖGLER ALAJOS
bizottsági tagok.

A választmány a bírálók véleményét magáévá tevén, megbizza

1. H e j a s E n d r e kir. meteorológiai intézeti kalkulátort Budapesten a »Zivatar-megfigyelések hazánkban 1871-től 1893-ig« című munka megírásával, tiszteletdíjjal 500 forintot biztosítván számára;

2. R ó n a Z s i g m o n d kir. meteorológiai intézeti assistenst »Magyarország légnyomási viszonyai« című munka elkészítésével, munkáját a szokásos írói díjjal jutalmazván;

3. H e g y f o k y K a b o s turkevei plébánost »a barométer és az eső« című munka elkészítésével, 100 frtot biztosítván számára, azzal a megjegyzéssel, hogy e kis munka függetlenül csatoltassék oda a szerzőnek »A szél iránya hazánkban« című kiadás alatt levő munkájához;

4. A. IV. számú ajánlat tevőjének egyenes megbízást nem ad, de ha munkáját elkészíti s az a bírálat próbáját kiállja, a Társulat gondoskodni fog a munka megjelenéséről és szokásos honorálásáról.

Azonkívül Konkoly Miklós kivánságát, hogy a hullócsillagokra vonatkozó megfigyeléseinek kiadása 150 frt segélyben részesüljön, a választmány teljesítendőnek tartja azon kikötéssel, hogy Konkoly úr 10—15 példányt a Társulat rendelkezésére fog bocsátani a segélyezett kiadványból.

A titkár előterjeszti a fő- és székvárosi tanács átiratát, mellyel tudatja, hogy a Lukácsfürdői tó beboltozása esetére utasította a mérnöki hivatalt, hogy a Nymphaea thermalis épségben tartására kellő gondot fordítson. — Tudomásul van.

Lengyel István pénztárnok előterjeszti a forgótőke állását 1893 április végén. — Tudomásul vétetik.

Előterjeszti a m. földhitelintézet átiratait, melyek szerint 1. a 200 frt névértékű földtehermentesítési kötvényt átvette, 2. egy 5%-os 200 frtos záloglevél sorsoltatott ki és 3. 1323 frt 8 krt irt a Társulat, folyó

számadása javára. — A választmány elrendeli, hogy a kihúzott 200 frtos záloglevél helyett új vásároltassék.

A titkár mélyen elszomorodva jelenti, hogy az utolsó választmányi ülés óta három tag haláláról értesült. Elhunyt Bernáth József nyug. tanár Budapesten, a ki 33 éven át buzgó és munkás tagja volt a Társulatnak; B. Kovács Béla tanító, Diósgyőrött és Dr. Markusovszky Lajos nyug. min. tanácsos, a Társulat érdekeinek lelkes előmozdítója s 33 éven át tagja. — Szomorú tudomásul vétetik.

Kilépésöket jelentették 15-en. — Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az utolsó választmányi ülés óta a könyvtárba beérkezett ajándékokat, ú. m.: Petricsko Jenő, Selmeczbánya vidéke állattani tekintetben, a selmeczbányai gyógyászati és természettudományi egyeslet ajándéka; Dr. Török Aurél, Sur la réforme de la craniométrie, a szerző ajándéka. — Köszönettel vétetnek.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat: Belényessi Zsigmond vasúti mérnökgyakornok Belényes, (ajánló: Kiss L.); Dely József megyei hivatalnok Eger, (Dely

L.); Dobai László tanárjelölt Kolozsvár, (Ulmanek Gy.); Dorning Róbert gazdatiszt Petőfalva, (Zsobrovsky E.); Dr. Farkas Manó orvos Keszthely, (Ferstl J.); Galandauer Alfréd gazdatiszt Sódia, (Kolb M.); Han Jenő tanító Duna-Adony, (Farkas S.); Dr. Hufnagl János áldozár s nevelő Duna-Adony, (Farkas S.); Dr. Kovács Ferencz pénzügyi fogalmazó Budapest, (Szentl B.); Kozma Albert m. k. pénzügyőri biztos Nagyvárad, (Zathureczky I.); Makoviczky György tanárjelölt Szabadka, (Wodetzky J.); Németh Béla gazdatiszt Duna-Adony, (Farkas S.); Posel Gusztáv mérnök Buda, (Vicenti Z.); Ifj. Radvány István magázó Miskolcz, (Lövy A.); Révai Géza chemikus Budapest, (Leipniker E.); Tomka József m. k. pénzügyi fogalmazó Nagyvárad, (Zathureczky I.); Treitz Péter agrar-geológus Budapest, (Kalecsinszky S.); Böszörményi Varga Sándor földbirtokos Veresegyháza, (Csapodi I.); Dr. Weresmarthy Miklós megyei jegyző Budapest, (Szmik A.); Zechmeister Jenő gazd. hallgató M.-Óvár, (Kosutány T.); Zlinszky B. mérnök Buda (Vicenti Z.); kik mind a 21-en megválasztottak; velők a tagok száma 7717-re emelkedett, a kik között 204 alapító tag és 149 hölgy van.

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(17.) *Magyarország időjárása 1893 április havában.* Az áprilist igazságtalanul illetik a szeszélyesség vádjával, mert az időjárást alkotó tényezőkben e hóban nem mutatkozik feltűnő változékonyság. Az ideai április, lefolyásában, épen — ellentétben a róla elterjedt nézettel — feltűnő állandóságot tanusított. S bár több tekintetben eltért az e hónapot jellemző viszonyoktól, mégis főleg a hosszantartó szárazság az, a mi az ideai áprilist emlékezetessé tette.

Ragaszkodva közleményeink régibb sorrendjéhez, kezdjük a hőmérséklettel. A hőmérséklet havi közepe egészben alacsonyabb a 20 évi középértéknél. Az eltérés azonban nem egyforma. Nyugoton a melegség hiánya jelentéktelen, az ország közepén pedig már 1—2 fokkal maradt átlagos értéke alatt. A következő összeállításban szembe állítjuk néhány helynek ideai hőmérsékletét a 20 évi havi középpel:

	1871—90.	1893	Eltérés
Pozsony	10·4	10·2	— 0·2
Selmeczbánya . . .	7·7	7·1	— 0·6
Zágráb	11·5	11·4	— 0·1
Árvaváralja	6·4	4·5	— 1·9
Budapest	10·8	9·5	— 1·3
Pécs	11·2	10·1	— 1·1
Eperjes	9·0	6·6	— 2·4
Arad	11·7	8·8	— 2·9
N.-Szeben	10·7	6·5	— 4·2

A hőmérsékletnek térbeli eloszlása túlnyomóan igazolja e hónap hűvösségét; szintúgy a hőmérsékletnek időbeli eloszlása is. Mert enyhe idő csak a hó elején és végén volt s így, a hűvösség túlsúlyban levén, az egész hónapra ráütötte a maga bélyegét. Lássuk az ideai budapesti pentádeértékeket

9·8, 7·6, 6·8, 9·7, 11·1, 13·6° C.,
melyek a 20 évi menethez képest
9·4, 9·5, 10·3, 11·8, 13·1, 12·4
jobbára negatív eltérést tanúsítanak.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.